

Brusel 1. června 2026
(OR. en, it)

Interinstitucionální spis:
2023/0250 (COD)

9646/26
ADD 1

CODEC 993
JAI 654
COPEN 197
DROIPEN 98
FREMP 187
SOC 288

POZNÁMKA K BODU „I/A“

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (první čtení) – přijetí legislativního aktu = prohlášení

Maďarsko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení

Maďarsko přikládá zásadní význam jasnému rozdělení pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy, jak je stanoveno ve Smlouvách. Zásada svěřeni pravomocí zakotvená v článku 5 SEU zůstává základním kamenem právního řádu EU a musí být plně dodržována jak v legislativních, tak v nelegislativních aktech. Maďarsko zdůrazňuje, že žádné ustanovení v této směrnici nelze vykládat tak, že vytváří precedens ovlivňující rozdělení pravomocí mezi Unií a jejími členskými státy nad rámec pravomocí svěřených Evropské unii Smlouvami, ani tak, že předjímá posouzení toho, zda má Unie pravomoc v dané oblasti jednat. Rozdělení pravomocí musí být vždy přesně stanoveno na základě Smluv. Jakýkoli výklad této směrnice, který by naznačoval rozšíření pravomocí Unie nad rámec pravomocí svěřených členskými státy ve Smlouvách, by byl nepřijatelný.

Připomínáme, že Maďarsko uznává a prosazuje rovnost mužů a žen v souladu se základním zákonem Maďarska a primárním právem, zásadami a hodnotami Evropské unie, jakož i závazky a zásadami vyplývajícími z mezinárodního práva. Rovnost žen a mužů je zakotvena ve Smlouvách Evropské unie a v Listině základních práv Evropské unie jako základní hodnota a právo. Kromě toho články 10 a 19 SFEU spolu s článkem 21 Listiny uvádějí mimo jiné „pohlaví“ jako zvláštní důvod diskriminace, který je zakázán. Na základě výše uvedeného a v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy Maďarsko vykládá pojem „gender“ v této směrnici jako odkaz na „pohlaví“.

Itálie požádala, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení

Problematika „postavení a způsobilosti osob k právům a právním úkonům“ spadá do výlučné pravomoci členských států, a Evropská unie tedy nemá v této oblasti žádnou legislativní pravomoc (článek 5 SEU). Pojem „gender“ osoby tudíž spadá do výlučné pravomoci Itálie a EU jej nemůže ani definovat ani upravovat. Pojem „genderová identita“ bude proto vykládán v souladu s vnitrostátním právem, které rozlišuje gender na základě biologického pohlaví (mužské nebo ženské), a stejně tak i odpovídající právo na identitu.

Ze stejných důvodů bude pojem „diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám“ vykládán v souladu s vnitrostátním právem jako „vícenásobná diskriminace“.

Italské právní předpisy dávají ženám možnost přístupu k přerušení těhotenství. Toto prohlášení se tedy netýká aspektů „věcných“, nýbrž „procesních“. Tato záležitost spadá do výlučné pravomoci členských států. Jelikož Unie nemá v této oblasti žádnou pravomoc a neexistuje pro ni žádný právní základ, Itálie vyjadřuje politování nad tím, že do legislativního aktu Unie byl takový odkaz zahrnut.

Malta požádala, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení

Malta vítá veškeré úsilí o další posílení práv obětí. V tomto ohledu Malta kompromisní balíček obecně vítá. Malta však trvá na své námitce vůči odkazu na přístup k potratům v bodech odůvodnění.

Odkaz na přístup k potratům narušuje vnitrostátní pravomoci členských států, pokud jde o zdravotní péči a jejich příslušný vnitrostátní systém zdravotní péče, a takové překročení není ničím jiným než porušením zásad subsidiarity a proporcionality.

Spolunormotvůrci se navíc nedohodli na operativních ustanoveních, která by podrobně popisovala zvláštní zacházení s oběťmi sexuálního násilí, mimo jiné včetně potratů.

Účelem bodů odůvodnění je stručně odůvodnit základní ustanovení normativní části¹. Odkaz v tomto bodě odůvodnění má tedy doplnit a poskytnout informace pro výklad příslušného ustanovení o přístupu k sexuálním a reprodukčním právům.

Body odůvodnění jsou místem, kde musí orgány prokázat, že jednaly v mezích svých pravomocí, že cílů zamýšlené činnosti nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států a že činnost Unie nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Smluv. Body odůvodnění jsou proto pro platnost daného aktu rozhodující. Tuto skutečnost Soudní dvůr Evropské unie soustavně potvrzuje. Dotčený bod odůvodnění tedy nespĺňuje kritérium podle článku 296 SFEU.

To by mohlo vést k vytvoření precedentu, který by naznačoval, že by se na členské státy vztahovalo hodnocení Komise týkající se provádění příslušných vnitrostátních právních předpisů, které v nich právo na potrat právně zpřístupňují.

Malta se proto zdrží hlasování, přestože je plně vyloučena z povinnosti provést a uplatňovat právní předpisy EU týkající se potratů na základě protokolu (č. 7) aktu o podmínkách přistoupení Republiky Malta².

¹ Pokyn č. 10 Společné praktické příručky Evropského parlamentu, Rady a Komise pro osoby podílející se na redakci právních předpisů Evropské unie.

² https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_7/sign/eng.

Slovensko požádalo, aby bylo do zápisu z jednání Rady vloženo toto prohlášení

Slovenská republika bere na vědomí konečné kompromisní znění směrnice, kterou se mění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu.

Slovenská republika je i nadále plně odhodlána posilovat práva, podporu a ochranu obětí trestných činů a bojovat proti všem formám násilí a diskriminace. V tomto ohledu by Slovenská republika ráda připomněla svůj postoj týkající se zahrnutí pojmu „genderová identita“ do článků 22 a 23 směrnice.

Článek 12 Ústavy Slovenské republiky zakazuje diskriminaci a zaručuje rovná práva všem osobám. Přestože se Slovenská republika plně zasazuje za ochranu všech obětí bez diskriminace, nepovažuje za nutné rozlišovat nebo zvlášť zdůrazňovat pojem „genderová identita“, neboť ochrana poskytovaná směrnicí se vztahuje stejně na všechny oběti.

Slovenská republika dále připomíná, že podle článku 52a Ústavy Slovenské republiky (ústavní zákon č. 255/2025 Z. z.) slovenský ústavní rámec uznává biologicky určené pohlaví muže a ženy. Po ústavních změnách přijatých v roce 2025 slovenský právní řád uznává objektivní biologickou realitu jako jediný určující faktor pro právní kategorizaci na státní úrovni. Slovenská republika připomíná, že směrnice nestanoví samostatnou definici tohoto pojmu v unijním právu a že její provádění zůstává v pravomoci členských států. Výklad a používání pojmu „genderová identita“ bude proto probíhat v souladu s ústavním pořádkem a vnitrostátními právními předpisy Slovenské republiky.

Kromě toho, pokud jde o 13. bod odůvodnění a odkaz na služby péče o sexuální a reprodukční zdraví, Slovenská republika připomíná, že Evropská unie nemá obecnou pravomoc v oblasti politiky v oblasti zdravotní péče. V souladu s čl. 168 odst. 7 SFEU jsou za stanovení zdravotní politiky a organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče i nadále odpovědné členské státy.

Slovenská republika proto chápe příslušná ustanovení směrnice tak, že plně respektují pravomoci členských států a nevytvářejí žádné nové povinnosti nad rámec povinností stanovených Smlouvami a vnitrostátními ústavními rámci. S ohledem na výše uvedené se Slovenská republika zdrží hlasování a bude se i nadále zasazovat o ochranu práv obětí.